

Karin Jaentsch

Regnbuen

- En differentieret tysk grammatik

Forlaget Andrico

Regnbuen

- En differentieret tysk grammatik

1. udgave, 3. oplag, 2011

© 1998 by Forlaget Andrico og forfatteren

Layout og illustratør, Jan Steensen

ISBN 978-87-986869-0-3

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er kun tilladt i overensstemmelse med aftale mellem Undervisningsministeriet og Copy-Dan.

Til dette undervisningssystem hører:

- Regnbuen - En differentieret tysk grammatik
- Regnbuen - Øvebog til tysk grammatik
- Regnbuen - Facithæfte

Bøgerne kan købes eller bestilles til gennemsyn hos:

Forlaget Andrico

Mossøbrå 5

8660 Skanderborg

Tlf. 86 57 92 19

forlaget@andrico.dk

www.andrico.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Før du går i gang	6
1. <i>Sein – haben – werden</i>	7
2. De svagt bøjede udsagnsord	12
3. De stærkt bøjede udsagnsord	16
4. Navneord	22
5. Nominativ og akkusativ	32
6. Dativ	43
7. Genitiv	50
8. Personlige og tilbagevisende stedord	56
9. Tillægsordenes gradbøjning	62
10. Mådesudsagnsord	68
11. Sammensatte udsagnsord	73
12. Passiv	77
13. Forholdsord med akkusativ	81
14. Forholdsord med dativ	86
15. Dobbeltstyrende forholdsord	94
16. Henførende sætninger	102

VÆRKTØJSKASSEN:

1. Ordklasser:	
Udsagnsord	108
Navneord	110
Kendeord	110
Stedord	110
Tillægsord	112
Biord	114
Forholdsord	114
Bindeord	115
Talord	115
2. Sætningsanalyse	117
3. Ordstilling	121
4. Kommaregler	124
5. Lyd og bogstaver	126
6. Liste over stærkt bøjede udsagnsord	127
7. Andre uregelmæssige udsagnsord	132
8. Latinske grammatiske betegnelser:	
Dansk-latin	133
Latin-dansk	135
Stikordsregister	138

Forord

Regnbuen er en differentieret tysk grammatik. Kapitlerne er inddelt i 3 (enkelte i 2) niveauer af stigende sværhedsgrad. Niveauerne er markeret med farver: de blå sider dækker grundviden om det pågældende emne, mens det røde afsnit uddyber emnet, og det gule byder på yderligere sproglige udfordringer.

Regnbuen gennemgår i 16 kapitler hovedtrækkene i den tyske grammatik. I begyndelsen af hvert kapitel sammenholdes dansk og tysk sprogbrug for at vise ligheder og forskelle. Desuden advares der gennem hele bogen mod sproglige faldgruber. Både disse typiske fejl og de grammatiske regler er nummererede for at muliggøre hurtige henvisninger.

Ud over de 16 kapitler indeholder bogen en *Værktøjskasse* med bl.a. en gennemgang af ordklasser og sætningsanalyse samt de vigtigste ordstillingsregler. *Værktøjskassen* kan anvendes både som et opslagsværk og som en indføring i de grammatiske grundbegreber.

De grammatiske betegnelser, som anvendes i bogen, er overvejende danske. For at understøtte overgangen til en rent latinsk terminologi er den latinske betegnelse anført [i kantede parenteser], når et grammatisk begreb nævnes første gang. Desuden findes der sidst i bogen en liste over danske og latinske grammatiske betegnelser.

Til *Regnbuen* hører der en separat *Øvebog* samt et *Facithæfte*. Disse følger nøje grammatikbogens kapitel- og niveauinddelinger. Bøgerne er baseret på de nyeste tyske retskrivnings- og kommaregler.

Jeg vil gerne rette en hjertelig tak til lektor Bjørn Christensen for grundig korrekturlæsning og gode kommentarer samt lektor Jette Steensen for ideen til bogens titel. Desuden mindes jeg med taknemmelighed lektor Hans-Günter Buch for hans værdifulde og konstruktive kritik af manuskriptet til første udgave af *Regnbuen*.

Idstein, 2011
Karin Jaentsch

Før du går i gang

Når man taler eller skriver i sit eget sprog, følger man hele tiden ubevidst en række grammatiske regler. Dansk og tysk ligner hinanden en del, men man opdager hurtigt, at tysk ofte følger andre regler end dansk. I *Regnbuen* gennemgås de vigtigste regler i den tyske grammatik. For at tage udgangspunkt i det kendte, begynder hvert kapitel med en sammenligning af dansk og tysk sprogbrug - markeret med små flag.

Regnbuen indeholder 16 kapitler, som hvert er inddelt i et blå, et rødt og for det meste også et gult afsnit. Det er hensigten, at man arbejder med afsnittene i rækkefølgen blå, rød og gul, efterhånden som man behersker stoffet.

Bagest i bogen findes der en *Værktøjskasse*, som indeholder de redskaber, man har brug for, når man lærer et nyt sprog, f.eks. forklaringer til ordklasser, sætningsanalyse samt de vigtigste ordstillingsregler. Hvis man støder på grammatiske begreber, man ikke kender, kan man slå op her. Desuden er der i teksten anbragt små grafiske tegn, der henviser til *Værktøjskassen*.

For at øge overskueligheden, er de vigtigste grammatiske regler fremhævet med fed skrift og nummereret inden for hvert kapitel. Ligeledes er de angivne eksempler på typiske fejl fortløbende nummereret.

Følgende grafiske symboler er gennemgående i bogen og betyder:

Eksempel.

Regel nr. 7 (blå = grundviden).

Regel nr. 9 (rød = højere sværhedsgrad).

Regel nr. 13 (gul = højeste sværhedsgrad).

Pas på en typisk fejl!

Henvisning til side 121 i *Værktøjskassen*.

1. Sein - haben - werden

Sein, haben og *werden* (på dansk: „at være“, „at have“ og „at blive“) er blandt de hyppigst brugte udsagnsord. De kan optræde både som hjælpeudsagnsord og som hovedudsagnsord.

På dansk bøjes de i tid:

	at være	at have	at blive
Nutid	jeg <u>er</u>	jeg <u>har</u>	jeg <u>bliver</u>
Datid	jeg <u>var</u>	jeg <u>havde</u>	jeg <u>blev</u>
Førnutid	jeg <u>har været</u>	jeg <u>har haft</u>	jeg <u>er blevet</u>

Derimod er formerne enslydende for alle personer.

jeg	}		jeg	}			
du			du				
han*		<u>er</u>	han*		<u>har</u>	han*	<u>bliver</u>
vi		<u>var</u>	vi		<u>havde</u>	vi	<u>blev</u>
I		<u>har været</u>	I		<u>har haft</u>	I	<u>er blevet</u>
de/De		de/De		de/De			

*) = han/hun/den/det

På tysk bøjes *sein, haben* og *werden* ligesom alle andre udsagnsord i tid, person og tal.

Sein, haben og *werden* i nutid og datid

1 Bøjningen er uregelmæssig.

Nutid:	<i>sein</i>	<i>haben</i>	<i>werden</i>
	<i>ich bin</i>	<i>ich habe</i>	<i>ich werde</i>
	<i>du bist</i>	<i>du hast</i>	<i>du wirst</i>
	<i>er/sie/es ist</i>	<i>er/sie/es hat</i>	<i>er/sie/es wird</i>
	<i>wir sind</i>	<i>wir haben</i>	<i>wir werden</i>
	<i>ihr seid</i>	<i>ihr habt</i>	<i>ihr werdet</i>
	<i>sie/Sie sind</i>	<i>sie/Sie haben</i>	<i>sie/Sie werden</i>

↪ *Ich bin Däne/Dänin.*
Zeit ist Geld.

(Jeg er dansker m/k.)
(Tid er penge.)